निवडणूक कामासाठी नियुक्त केलेल्या शासकीय सेवकांबात निवडणूक आयोगाचे अनुशासकीय <u>अधिकार क्षेत्र</u>

महाराष्ट्र शासन, परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-१०००/९१३/प्र.क्र.११/००/अकरा सामान्य प्रशासन विभाग मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२. दिनांक :- १९ सप्टेंबर, २००१.

परिपन्नक

भारतीय निवडणूक आयोगाने युनियन ऑफ इंडिया व इतर यांच्याविरुध्द सर्वोच्च न्यायालयात रिट याचिका (सी) क्रमांक ६०३/९३ दाखल केली होती. या याचिकेमध्ये लोकप्रतिनिधी अधिनियम १९५१ चे कलम २८क आणि लोक प्रतिनिधी अधिनियम १९५० चे कलम १३ गग नुसार निवडणूकीच्या कामासाठी नियुक्त केलेल्या शासकीय सेवकांवरील निवडणूक आयोगाच्या अधिकारक्षेत्राबाबतचा एक मुद्दा अंतर्भूत होता. सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक २१.९.२००० च्या आदेशान्वये युनियन ऑफ इंडिया व भारतीय निवडणूक आयोग यांच्यामधील समझौत्याच्या स्वरुपात सदर याचिका निकालात कावली.

समझौत्यामधील शतीं पुढीलप्रमाणे आहेत.

"The disciplinary functions of the Election Commission over officers, staff and police deputed to perform election duties shall extend to -

- a) Suspending any officers/official/police personnel for insubordination or dereliction of duty;
- b) Substituting any officers/official/police personnel by another such person, and returning the substituted individual to the cadre to which he belongs, with appropriate report on his conduct;
- c) Making recommendation to the competent authority, for taking disciplinary action, for any act of insubordination or dereliction of duty, while on election duty. Such recommendation shall be promptly acted upon by the disciplinary authority, and action taken will be communicated to the Election Commissison; within a period of 6 months from the date of the Election Commission's recommendation.
- d) The Government of India will advise the State Governments that they too should follow the above principles and decisions, since a large number of election officials are under their administrative control."

उपरोक्त शर्तीबाबतची सूचना केंद्र शासनाच्या सर्व संबंधितीच्या निदर्शनास आणण्यासाठी तसेच त्यांचे अनुपालन करण्यासाठी केंद्र शासनाचे कार्मिक लोकशिकायत, तथा पेन्शन मंत्रालय (कार्मिक आणि प्रशिक्षण विधाग) यांचे कार्यालयाचे ज्ञापन क्रमांक ११०१२/७/९८ स्थापना (क) दिनांक ७ नोव्हेंबर २००० अन्वये अनुदेश जारी केलेले आहेत. तसेच राज्यशासनाने निवडणूक कामासाठी नियुक्त केलेल्या त्यांच्या कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीतही उपरोक्त शर्ती नियम संबंधितांच्या निदर्शनास आणून त्यांचे अनुपालन करण्याची केंद्र शासनाने सूचना केलेली आहे.

उपरोक्त शर्ती, सूचना सर्व मंत्रालयीन विभाग, विभाग प्रमुख, मंत्रालयीन विभागाच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखालील सार्वजिनक क्षेत्रातील सर्व उपक्रम, मंडळ व महामंडळ सांविधिक तसेच शासकीय किंवा निमशासकीय संस्था यांच्या निदर्शनास आणून देण्यात येत असून त्यांनी वरील शर्ती सूचना त्यांच्या अधिकारी कर्मचाऱ्यांच्या निदर्शनास आणून त्यांचे अनुपालन करण्याबाबत सूचना देण्याची कार्यवाही करावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मि.रा. वाढवे) उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

राज्यपाल यांचे सचिव, मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, ठप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मुख्य सचिव, सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहायक, शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,

- प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ न्याय शाखा) मुंबई
- प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा) मुंबई
- * प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय, मुंबई,
- * सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय, मुंबई,
- * सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,
- * सिवव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई, सामान्य प्रशासन विभागातील सर्व कार्यासने, सर्व मंत्रालयीन विभाग, सर्व मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणाखालील विभाग प्रमुख/कार्यालय प्रमुख निवड नस्ती.

^{*} पत्राने. एच-821(5000-11-01)1अ.